

POSITION PAPER MVO NEDERLAND

Rondetafelgesprek omnibus CSDDD

Wat hebben bedrijfskledingproducent Schijvens Corporate Fashion en notenonderneming Johnny Cashew gemeen? Ze dragen op hun eigen manier bij aan eerlijke en transparante ketens en zijn voor vele grote bedrijven die straks onder de CSDDD gaan vallen directe toeleverancier. In hun videoportretten lichten deze bedrijven toe welke kansen zij zien in stevige wetgeving voor gepaste zorgvuldigheid. Bekijk ze [hier](#). Let op: de video's zijn beschikbaar vanaf de ochtend van 23 april.

In aanloop naar de inwerkingtreding van nationale CSDDD-wetgeving zagen wij in onze Nieuwe Economie Index 2025 een grote toename van de score '[transparante ketens](#)'. Bedrijven zijn ter voorbereiding op deze wetgeving begonnen hun toeleveringsketens in kaart te brengen en hierover te rapporteren. In toenemende mate zien bedrijven hoe gepaste zorgvuldigheid helpt stabiele toeleveringsketens te bouwen en lange termijn waarde te creëren voor hun onderneming.

Nu er een verzwakte CSDDD in Brussel is voorgesteld zal nog maar moeten blijken of de potentie van ketenwetgeving daadwerkelijk wordt benut voor weerbaardere en eerlijkere ketens in de praktijk. Gelukkig moeten er nog enkele belangrijke keuzes gemaakt worden, ook op nationaal niveau. Wij geven vanuit het constructieve bedrijfsleven graag drie overwegingen mee.

1. Jojowetgeving creëert een ongelijk speelveld en onnodige complexiteit voor bedrijven

Voor ondernemers is niets zo vervelend als jojowetgeving. Bedrijven willen investeringen doen op basis van een stip op de horizon, niet op basis van een tijdelijke politieke wind. Niet voor niets riepen bedrijven als Stedin, WeFashion, NS, Port of Amsterdam en Triodos Bank in [dit statement](#) op stevig vast te houden aan de CSDDD zoals deze er lag voor het omnibusvoorstel. Duidelijkheid en rechtszekerheid ontstaan voor deze ondernemingen juist wanneer wordt vastgehouden aan de CSDDD-wetgeving waar zij al in hebben geïnvesteerd. De voorgestelde CSDDD-afzwakkingen maken het investeren in gepaste zorgvuldigheid voor veel ondernemingen **onzekerder**.

Naast jojowetgeving is een ongelijk speelveld voor veel ondernemers een ergernis. Hoe lager de uniforme baseline die vanuit Europese wetgeving wordt neergelegd, hoe groter de kans wordt dat EU-lidstaten - niet geheel onterecht - zullen komen met verhogingen op deze baseline. Denk hierbij aan aparte wetgeving om kinderarbeid tegen te gaan. Ook als de EU verhogingen probeert te limiteren, zullen nationale wetgevers linksom of rechtsom met aanscherpingen op het ambitieniveau komen. Op die manier ontstaat er een ongelijk speelveld tussen lidstaten. Ook tussen bedrijven zullen verschillen groeien tussen zij die zullen voldoen aan de absolute wettelijke bare minimum van de CSDDD in het omnibusvoorstel en de vele bedrijven uit onze achterban die dat ontoereikend vinden. Veel van onze bedrijven zullen bijvoorbeeld vaker dan de voorgestelde vijf jaar aan gepaste zorgvuldigheid willen doen. Het verlagen van de lat zorgt daarmee voor een **ongelijker** speelveld tussen landen en bedrijven.

Tenslotte maken de voorgestelde afzwakkingen het doen van gepaste zorgvuldigheid voor bedrijven complexer. Op een aantal aspecten, waaronder de beperking tot tier 1, wijkt de voorgestelde afzwakking fundamenteel af van de OESO-richtlijnen. Veel bedrijven zijn al bekend met de OESO-richtlijnen en hebben hier hun gepaste zorgvuldigheid omheen gebouwd. Een verandering in normen en werkwijze geeft voor hen extra regeldruk. Daarnaast staat het voorstel tot een afgezwakte CSDDD vol met geitenpaadjes. Zo moet er alsnog aan serieuze gepaste zorgvuldigheid in de gehele keten worden voldaan als er '*plausibele informatie*' is die indicatie geeft van '*waarschijnlijke misstanden*'. Deze informatie moet '*redelijkerwijs*' kunnen worden verkregen en zo kunnen er '*redelijke gronden*' zijn om vaker aan monitoring te doen. Wat *plausibel*, *waarschijnlijk* en *redelijk* is blijft onduidelijk. Die onduidelijkheid zal de uitvoering en handhaving van de wet een stuk **complexer** maken.

2. Een beperking tot tier 1 maakt ketenwetgeving ondoelmatig en een administratieve draak

Wanneer het proces van gepaste zorgvuldigheid zich wettelijk vooral beperkt tot de directe leveranciers in tier 1, zoals is opgenomen in het omnibusvoorstel, wordt er een wet opgetuigd die absoluut niet doelmatig is. De grondstoffenwinning en de processen in het begin van ketens zijn namelijk de plekken waar de meeste mensenrechtenschendingen en milieuschade plaatsvinden. Juist hier kunnen bedrijven het verschil maken door risico's actief te monitoren en aan gepaste zorgvuldigheid te doen. De Wet Internationaal Verantwoord Ondernemen (WIVO), zoals het Nederlandse kabinet deze eerder presenteerde, heeft deze verwachting na tier 1 op een verstandige manier opgenomen. Voor de doelmatigheid van de uiteindelijke ketenwet zou aan deze WIVO moeten worden vastgehouden op dit onderdeel.

Een beperking tot tier 1 brengt veel risico's met zich mee. Zo zal de kans aanzienlijk toenemen dat er contractuele werkelijkheden zullen ontstaan. Tussenhandelaren zullen met codes of conduct de risico's verderop in de keten op papier dichttimmeren en loopholes inbouwen door extra schakels aan ketens toe te voegen en zo een kunstmatige 'tier 1' te creëren. Ook zullen tier 1-bedrijven - veelal Nederlandse bedrijven – een overdaad aan informatie moeten aanleveren aan CSDDD-plichtige bedrijven. Met de beperkte scope in de voorgestelde afzwakking wordt het voor hen een stuk ingewikkelder om bedrijven verderop in de keten bereid te krijgen informatie aan te leveren. Aan de voorkant lijkt het afgezwakte voorstel tot tier 1 in de uitvoering de administratieve last te beperken, maar het tegendeel is waar. De veelheid aan papieren werkelijkheden, loopholes en disproportionele informatielast bij ondernemingen in tier 1 maakt de administratie juist uitdagender en de wet zinlozer.

Belangrijke redenen voor onze bedrijven om aan de slag te gaan met gepaste zorgvuldigheid voorbij tier 1 is om stabiele waardenketens te bouwen, prijsstabiliteit te vergroten en grondstoffenzekerheid te garanderen. Dit licht kledingproducent Schijvens Corporate Fashion toe in hun videoportret. Afzakken naar tier 1 creëert een papieren tijger zonder wettelijke prikkels voor bedrijven om verder te kijken dan hun neus lang is. Voor de doelmatigheid van de ketenwet zou de beperking tot tier 1 in de prullenbak moeten en teruggerepen moeten worden op de kansen voor ketenbrede gepaste zorgvuldigheid zoals deze in het eerdere WIVO-voorstel verankerd waren.

3. Flankerend beleid voor ketenbrede gepaste zorgvuldigheid is essentieel

Ketenbrede gepaste zorgvuldigheid vraagt om meer inzet dan alleen het verankeren van woorden in wetten. Zo helpen wij jaarlijkse vele duizenden bedrijven met onze [MVO Risico Checker](#). Dit is een tool waarmee bedrijven kunnen identificeren welke grondstoffen welke risico's met zich meebrengen en hoe deze risico's kunnen worden beperkt en gestopt. Door centraal informatie te verzamelen voor bedrijven verkleinen we hun lasten en vergroten we de capaciteit die ze direct kunnen investeren in het contact met partners en het versterken van hun ketens. Andere behulpzame instrumenten zijn het MVO-Steunpunt en het Subsidieprogramma Verantwoord Ondernemen. Een nieuwe ketenwet vraagt om extra investeringen in tooling voor en ondersteuning van ondernemingen in hun taak tot compliance. Notenonderneming Johnny Cashew legt in hun videoportret uit hoe ondersteuning voor hen bijdraagt aan het opzetten van gepaste zorgvuldigheid met toegevoegde waarde.

Contact: Pieter Lossie, adviseur public affairs - p.lossie@mvonederland.nl

OVER MVO NEDERLAND

MVO Nederland stuurt de transitie naar de duurzame economie binnen de grenzen van natuur en maatschappij met het grootste duurzame-bedrijvennetwerk van Nederland. Voor een duurzame economie moet het huidige systeem op de schop. Wij stimuleren en ondersteunen bedrijven om hieraan bij te dragen. Daarnaast sporen we de overheid aan om duurzaam ondernemen de standaard te maken. Meer informatie: www.mvonederland.nl.